

לְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל עֲבָדֵי יי, בְּגִין דְּכָל בַּר נִשׁ (דף קלז)
 בְּעֵלְמָא מִיִּשְׂרָאֵל אַף עַל גַּב דְּכֻלָּא יִתְחַזֵּן לְבִרְכָא
 לִיה לְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּרִכְתָּא דְּבִגִּינֵיהּ יִתְבְּרַכּוּן
 עֲלָאִין וְתַתָּאִין מֵאֵן הִיא, הֵהִיא דְּבִרְכִין לִיה עֲבָדֵי יי וְלֹא
 כְּלָהּ. וּמֵאֵן אֵינּוּן דְּבִרְכַתְהוֹן בְּרִכְתָּא, הָעוֹמְדִים בְּבֵית יי
 בְּלִילוֹת, אֲלִין אֵינּוּן דְּקִיִּמוּ בְּפִלְגוֹת לִילִיא וְאִתְעָרִי
 לְמִקְרִי בְּאוֹרֵייתָא. אֲלִין קִיִּמֵי בְּבֵית יי בְּלִילוֹת, דְּהָא
 כְּדִין קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתִי לְאַשְׁתַּעְשַׁעָא עִם צְדִיקִיא
 בְּגַנְתָּא דְּעֵדֶן. וְאַנְן קִיִּמֵי הָכָא לְאַתְעָרָא בְּמִלֵּי
 דְּאוֹרֵייתָא, נִימָא בְּמִלֵּי דִּיצְחָק, דְּאַנְן בֵּיהּ.

מְדַרְשׁ הַנֶּעְלָם

וַיְהִי יִצְחָק בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה.
 רַבִּי בּוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסִי פְתַח
 וְאָמַר, (שִׁיר הַשִּׁירִים א) יִשְׁקֵנִי
 מִנְשִׁיקוֹת פִּיהוּ וְגו', בְּכַמָּה
 מַעֲלוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם,
 דְּתַנְיֵן אָמַר רַבִּי אַחָא בַר
 יַעֲקֹב, כָּל מָה שֶׁבְּרָא קוֹדֶשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹת שְׁלוֹ
 חוּץ מִמֶּנּוּ הָיוּ בְּשִׁתּוּף. וּמִי
 אָמַר רַבִּי אַחָא הָכִי, חָס
 וְשָׁלוֹם, דְּהָא בְּמַלְא דָּא יִסְגִי
 פְּלוּגְתָּא בְּעֵלְמָא, דָּאִי תִימָא

פְּתַח רַבִּי יִצְחָק וְאָמַר.

(בראשית סד) וַיְהִי יִצְחָק

בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּקַחְתּוֹ אֶת
 רַבֵּקָה וְגו'. בֶּן אַרְבָּעִים
 שָׁנָה, אֲמַאי אֲתָא לְמַמְנֵי
 הָכָא דְּהוּא בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה
 כִּד נָסִיב לָהּ לְרַבֵּקָה, אֲלָא
 וְדָאִי הָא אֲתַכְלִיל יִצְחָק
 בְּצַפּוֹן וְדָרוֹם, בְּאַשָׁא וּמִיא,
 וְכִדִּין הוּא יִצְחָק בֶּן אַרְבָּעִים
 שָׁנָה בְּקַחְתּוֹ אֶת רַבֵּקָה.

הַכִּי, הַמְּלֹאכִים שֶׁהֵם
נִבְרָאִים רוּחַ הַקֹּדֶשׁ מִמֶּשׁ,
יֹאמֵר שֵׁשׁ שְׁתוּף בָּהֶם, הָא
כָּל אִפְיֵא דְדַהוֹן וְדִידוֹן
שׁוּיִין.

אָמַר רַבִּי אָבָא, בְּמִלְחָה דָּא
יִסְגִי פְּלוּגְתָא בְּעֵלְמָא, דְּהָא
תַּנּוּן בְּמַתְנִיתִין דִּידוֹן, דְּכָל
דְּעֵבֶד קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא,
עֵבֶד כְּגוֹן גּוֹפָא וְנִשְׁמָתָא,
וְאִי תִימָא דְּהָא לִית גּוֹפָא
לְמִלְאכִים, כְּדָה הוּא. אֲבָל
לִית אִינוּן יְכָלִין לְמַעֲבֵד
עֲבִידָתָא, עַד שִׁישְׁתַּתְּף בְּהוּ
הָיִא נִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא,
דְּהָיִא סִינְעָא דְּלַעִילָא,
וּבְהָאִי גּוֹוִי כָּל מְאִי דְּעֵבֶד
אֲעֻטְרִיד לְהָהִיא סִינְעָא
דְּלַעִילָא מְנִיָּה.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּהָהִיא
שְׁעָתָא דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִידָה
הוּא לְאַחֲרָא מִתְיָא, וְהָא
סוּפָא כָּל (ס"א עֲקָתִין), עֲמִיקִין
(ס"א עֲתִיקִין) בְּאַרְבְּעִים לְהוּי.
וְגִזְרָה קִיִּים, (דְּבָרִים כ"ד) אַרְבְּעִים

כְּמִרְאָה תְּקֻשָׁת, יְרוּק תּוֹר
סוּמָק. בֵּת שְׁלֹשׁ שָׁנִים אָחִיד
בָּהּ, כִּד אָחִיד בָּהּ בְּרַבְּקָה.
וְכִד אֹלִידָה, אֹלִיד בֶּן
שְׁשִׁים, לְאֹלִדָּא כְּדָקָא
יָאוּת בְּגִין דִּיפּוּק יַעֲקֹב
שָׁלֵם, מִבֶּן שְׁשִׁים שָׁנָה
כְּדָקָא יָאוּת, וְכִלְהוּ אָחִיד
לְהוּ יַעֲקֹב לְבִתָּר, וְאַתְעֵבִיד
גְּבַר שְׁלִים.

בֵּת בְּתוּאֵל הָאֲרָמִי מִפְּדִין
אַרְם אַחֹת לְבֶן
הָאֲרָמִי, מְאִי אֲכַפֶּת לָן כּוּלִי
הָאִי, דְּהָא כְּבַר אֲתָמַר (בְּרֵאשִׁית
כ"ד) וּבְתוּאֵל יֵלֵד אֶת רַבְּקָה
וְגו', וְהִשְׁתָּא אָמַר בֵּת
בְּתוּאֵל הָאֲרָמִי וּלְבִתָּר מִפְּדִין
אַרְם, וּלְבִתָּר אַחֹת לְבֶן
הָאֲרָמִי. אֲלָא אוּקְמוּנָה,
דְּהוּת בֵּין רְשָׁעִים וְאִיהִי לָא
עֲבַדַת כְּעוּבְדֵייהוּ, דְּהוּת בֵּת

יִכְנּוּ לֹא יוֹסִיף. סוּף הַלִּיכְתָּם
 שֶׁל יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר בַּשָּׁנָה
 הָאַרְבָּעִים. אַרְבָּעִים שָׁנָה
 קוֹדֵם תְּחִיית הַגּוֹף, מִמִּתְּנֵת
 לוֹ הַנְּשֻׁמָּה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.
 בַּשָּׁנָה הָאַרְבָּעִים יְקוּמוּן
 הַגּוֹפּוֹת מֵעִפְרָא. בְּאַרְבָּעִים
 נִכְלָא הַנְּשָׁם, הִדָּא הוּא
 דְכְּתִיב, (בראשית ז) וַיְהִי הַנְּשָׁם
 עַל הָאֶרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם,
 וְכְתִיב (בראשית ז) וַיְהִי מִקֵּץ
 אַרְבָּעִים יוֹם וַיִּפְתַּח נֹחַ. זְמַן
 גְּאוּלְתָּם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, בַּשָּׁנָה
 הָאַרְבָּעִים הוּא. וּבַחֲמִשִּׁים
 אֲתָא יֵשׁוּב עַלְמָא, דְּהִיא
 הַיּוֹבֵל. הַחֲזֵרֶת הַנְּשֻׁמָּה
 לַגּוֹף, בַּשָּׁנָה הָאַרְבָּעִים,
 שֶׁהִמְתִּינָה לוֹ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.
 הִדָּא הוּא דְכְּתִיב וַיְהִי יִצְחָק
 בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה, שֶׁהִמְתִּין
 לַגּוֹף. בְּקָחְתוּ אֶת רַבְּקָה,
 בְּהַכְּנָסְתָּהּ בַּגּוֹף הַמְּזוּמָן לוֹ.
 בְּאוֹתָהּ שָׁעָה בְּהַכְּנָסְתָּהּ בּוֹ,
 אִין תְּאוֹתָם וְכַסּוּפָם אֶלָּא
 לִיהֲנוֹת מְזִיו הַשְּׂכִינָה וְלִיּוֹן

בְּתוֹאֵל וּמִפְדָּן אָרָם, וְאַחוֹת
 לָבָן, וְכִלְהוֹ חֲיִיבִין
 לְאַבְאָשָׁא, וְהִיא סִלְקָא
 עוֹבְדִין דְכַשְׁרוֹן וְלֹא עֲבַדְתָּ
 כְּעוֹבְדֵייהוּ.

הַשָּׂתָא אֵית לְאַסְתִּכְלָא,
 אִי רַבְּקָה הָוֹת בֵּת
 עֲשָׂרִין שָׁנִין אוֹ יִתִּיר, אוֹ בֵּת
 שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה, כִּדִּין הוּא
 שְׁבַחָא דִּילָהּ דִּלָּא עֲבַדְתָּ
 כְּעוֹבְדֵייהוּ, אָבֵל עַד כְּעַן
 בֵּת שְׁלֹשׁ שָׁנִים הָוֹת, מֵאִי
 שְׁבַחָא דִּילָהּ. אָמַר רַבִּי
 יְהוּדָה בֵּת שְׁלֹשׁ שָׁנִים הָוֹת,
 וְעַבִּידְתָּ לְעַבְדָּא כָּל הַהוּא
 עוֹבְדָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֵף עַל גַּב
 הַכּוֹלֵי הָאִי עֲבַדְתָּ,
 לָא יִדְעָנָא עוֹבְדָהָא אִי
 אִינוּן כְּשָׂרָאן אוֹ לָאוּ. (דף קלז ע"א)
 אֶלָּא, תָּא חֲזִי, כְּתִיב, (שיר

מְזוּיָה, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב,
 (שיר השירים א) יִשְׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת
 פִּיהוּ. אָמַר רַבִּי אַבָּא, יִשְׁקֵנִי
 יִפְרַנְסֵנִי, שְׂאִין פְּרַנְסָתָן
 אֵלָא לִיְהִנּוֹת וְלִיּוּזָן מְזוּיָה
 שֶׁל מַעֲלָה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי
 סוֹפִיָה דְקָרָא מוֹכַח דְכְּתִיב,
 (שיר השירים א) כִּי טוֹבִים הוֹדִיק
 מִיּוֹזָן.

בַּת בְּתוּאֵל בַּת בְּתוֹ שֶׁל אֵל.
 רַב הוֹנָא אָמַר, לֹא כַּד הוּא,
 וְאַנָּא הוּיִת בְּכַרְפֵי הַיָּם
 וְשִׁמְעֵנָא דְהוּו קָרְאן לְהַהוּא
 גְּרָמָא דְשַׁדְרָה, הַהוּא
 דְאַשְׁתָּאֵר בְּקַבְרָא מְכָל
 גּוֹפָא, בְּתוּאֵל רְמָאָה.
 שְׂאֵלִית עֲלֵיהּ, אָמְרוּ דְהוּא
 כְּרִישָׂא (דמַיָּא) דְחוּנָא, דְאִיהוּ
 רְמָאָה, וְהַהוּא גְּרָמָא הוּא
 רְמָאָה מְכָל שְׂאֵר גְּרָמֵי.

דְתַאנָּא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
 הַהוּא גְּרָמָא לְפָה אֲשַׁתָּאֵר
 בְּקִיּוּמָא יִתִּיר מְכָל שְׂאֵר
 גְּרָמֵי. מְשוּם דְאִיהוּ רְמָאָה.
 וְלִית סְבִיל טַעְמָא דְמֻזְנָא

הַשִּׁירִים ב) כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים
 כֵּן רַעֲיֵתִי בֵּין הַבָּנוֹת.
 כְּשׁוֹשְׁנָה, דָּא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל
 דְאִיהִי בֵּין אוֹכְלוּסָהָא
 כּוֹרְדָא בֵּין כּוּבִין. וְרָזָא
 דְמָלָה, יִצְחָק אֶתִּי מִסְטָרָא
 דְאַבְרָהָם דְאִיהוּ חֻסְדַּ עֲלָאָה
 וְעֵבִיד חֻסְדַּ עִם כָּל בְּרִיּוֹן,
 וְאַף עַל גַּב דְאִיהוּ דִּינָא
 קְשִׁיא. וְרַבָּקָה אֶתֶת מִסְטָרָא
 דְדִינָא קְשִׁיא וְאִסְתְּלִקַּת
 מִבִּינֵיהוּ וְאֶתֶחֱבַרַת בִּיִצְחָק,
 דְהָא רַבָּקָה מִסְטָרָא דְדִינָא
 קְשִׁיא אֶתִּיא, וְאַף עַל גַּב
 דְאִיהִי מִסְטָרָא דְדִינָא רַפִּיא
 הוּת, וְחוּטָא דְחֻסְדַּ תְּלִי בָּהּ
 וְיִצְחָק דִּינָא קְשִׁיא וְאִיהִי
 רַפִּיא, כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים
 הוּו. וְאִי לָאו דְאִיהִי רַפִּיא,
 לָא יְכִיל עַלְמָא לְמַסְבֵּל
 דִּינָא קְשִׁיא דִּיִצְחָק. כְּגוּוֹנָא

דְּבַנֵי נִשְׂאָה כִּשְׂאָר גְּרָמֵי,
וּבְגִינֵי כֶּד הוּא תַקִּיף מְכַל
גְּרָמֵי וְהוּא לִיהוּי עֶקְרָא
דְּגוּפָא אֲתַבְּנֵי מִנִּיה. הֲדָא
הוּא דְכַתִּיב בַּת בְּתוּאֵל
הָאֲרָמִי.

וְתֵאנָא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
הוּא רַמְאֵי וּמַעוֹלָם רַמְאֵי,
וְשָׁבֵן יַעַר הָרַע דְּאִיהוּ רַמְאֵי.
הֲדָא הוּא דְכַתִּיב בַּת
בְּתוּאֵל הָאֲרָמִי גְּרָמָא
רַמְאָה. מַפְדֵּן אָרֶם, מַצְמֵד
רַמְאִין, כְּדִתְנִן פְּדֵנָא דְתוֹרָא
שֶׁהוּא צְמֵד. אַחֹת לָבֵן,
אַחֹת יַעַר הָרַע הָאֲרָמִי,
כְּדִתְנִן, בְּתַחֲלָה שְׁהִיָּה מְנוּוֹל
בְּחַטָּאוֹת בְּזֵה הָעוֹלָם נִקְרָא
לוֹט. לַעֲתִיד לָבֵא שְׁלֵא יְהֵא
מְנוּוֹל כְּדְבִקְדָמִיתָא, כְּמֵאן
דְּסָחֵי וּמַטְבִּיל מְסַאֲבוֹתִיה,
קָרְאֵן לִיה לָבֵן. עַל כָּל פְּנִיָּם
אִין יַעַר הָרַע בְּטַל מִן
הָעוֹלָם.

תָּא שְׁמַע, דְּהֵכִי אָנִן
אוּקִימָנָא בְּמַתְנִיתָא. שְׁתֵּי

דָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
מְזוּוּג זְווגִין בְּעֶלְמָא, חַד
תַּקִּיף וְחַד רַפִּיא בְּגִין
לְאַתְתַּקְנָא כְּלָא וְיִתְבַּסֵּם
עֶלְמָא.

פְּתַח רַבִּי יְהוּדָה אֲבַתְרִיה
וְאָמַר, (בראשית כה)

וַיַּעֲתֵר וַיִּצְחַק לֵי לְנֹכַח
אֲשֶׁתּוֹ. מֵהוּ וַיַּעֲתֵר, דְּקָרִיב
לִיה קָרְבָּנָא, וְצִלֵי עָלָה. וּמַה
קָרְבָּנָא קָרִיב. עוֹלָה קָרִיב,
דְּכַתִּיב, (בראשית כה) וַיַּעֲתֵר לוֹ
יְי, כְּתִיב הֲכֵא וַיַּעֲתֵר לוֹ יְי,
וּכְתִיב הָתָם (שמואל ב כד) וַיַּעֲתֵר
אֱלֹהִים לְאָרֶץ וְגו', מַה לְּהֵלֵן
קָרְבָן אִף כָּאן קָרְבָן. כְּתִיב
וַיַּעֲתֵר וַיִּצְחַק, וּכְתִיב וַיַּעֲתֵר
לוֹ, דְּנִפְק אִשָּׁא מְלַעֲיֵלָא
לְקַבְּלָא אִשָּׁא דְלַתְתָּא.

דְּבַר אַחַר, וַיַּעֲתֵר וַיִּצְחַק.
דְּצִלֵי צְלוֹתִיה, וְחַתֵּר

בְּנוֹת לוֹט שֶׁהֵן שְׁתֵּי כַּחוֹת
הַגּוֹף הַמְעוֹרְרוֹת לַיָּצֵר הָרָע,
עֲבָשׂוּ שְׂאִינֹו מְנוּוֹל כָּל כֶּךָ
וְנִטְבַּל מִלְּכָלוּכוֹ נִקְרָא לָבוֹן,
וְאוֹתָן שְׁתֵּי בְּנוֹת אֵינָן
בְּטָלוֹת מִמַּשׁ, הֵדָא הוּא
דְּכַתִּיב, (בראשית כט) וּלְלָבוֹן
שְׁתֵּי בְּנוֹת. אָמַר רַבִּי יוֹסִי
כֶּךָ הוּא, תַּמָּן כְּתִיב בְּכִירָה
וְצַעֲרָה וְהֵכָא כְּתִיב גְּדוּלָה
וְקַטְמָנָה.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֲבָל אֵינָן
בְּכַח לַעֲשׂוֹת רָע וְלַהֲתַעֲוֹר
לַיָּצֵר הָרָע כְּמַתְחַלָּה. מִשְׁמַע
דְּכַתִּיב שֵׁם הַגְּדוּלָה לְאָה,
שְׁלֵאָה מִכְּחָה וּמִרְשַׁעְתָּה.
וְשֵׁם הַקַּטְמָנָה רַחֵל, שְׂאִין בָּהּ
כַּח הַמְתַּעֲוֶרֶר, כְּמָה דַּאתָּ
אָמַר, (ישעיה נג) וּבְרַחֵל לִפְנֵי
גּוֹזְזִיָּה נֶאֱלָמָה. אָמַר רַב
הוּנָא, זֶה יָצֵר הָרָע וּשְׁתֵּי
בְּנוֹתָיו, מִתְחַלְּפוֹת מִכְּמוֹת
שְׁהִיוּ בְּרֵאשׁוֹנָה. בְּתַחֲלָה
לוֹט, מְקוּלָל מְנוּוֹל. עֲבָשׂוּ
לָבוֹן, מְלוּבָן, שְׂאִינֹו מְקוּלָל

חֲתִירָה לְעֵילָא לְגַבִּי מְזֻלָּא
עַל בְּנִין, דְּהָא בְּהָהוּא אֲתֵר
תְּלִיין בְּנִין, דְּכַתִּיב, (שמואל א
א) וְתַתְּפִלַּל עַל ה', וּכְדִין
וַיַּעֲתֵר לוֹ יי, אַל תִּקְרִי
וַיַּעֲתֵר לוֹ אֶלֶּא וַיַּחֲתֵר לוֹ,
חֲתִירָה חֲתֵר לִיהַ קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, וְקַבִּיל לִיהַ,
וּכְדִין וְתֵהֵר רַבָּקָה אֲשֶׁתּוֹ.

תָּא חֲזִי, עֲשְׂרִין שָׁנִין
אֲשֶׁתְּהִי יִצְחָק עִם
אֲתַתִּיה וְלֹא אוֹלִידַת, עַד
דְּצִלִּי צְלוֹתִיהַ. בְּגִין
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתֵרְעִי
בְּצְלוֹתְהוֹן דְּצַדִּיקִיא,
בְּשַׁעְתָּא דְּבַעָאן קַמִּיהַ
צְלוֹתְהוֹן עַל מַה דְּאַצְטְרִיכוֹ.
מַאי טַעְמָא, בְּגִין דִּיתְרַבִּי
וַיִּתּוֹסֶף רַבּוֹת קוּדְשָׁא לְכָל
מָאן (דף קלז ע"ב) דְּאַצְטְרִיךְ
בְּצְלוֹתְהוֹן דְּצַדִּיקִיא.

וּמְנוּחַל בְּנִיּוּלוֹ כְּבָרָא שׁוֹנָה.
 בַּתְּחִלָּה שְׁתֵּי בְנוֹתָיו חֲזָקוֹת
 כָּל אַחַת וְאַחַת בְּכַחַהּ,
 וְעַכְשָׁיו שֵׁם הַגְּדוֹלָה לְאֵה,
 לְאֵה כְּלֹא כַח, לְאֵה כְּלֹא
 חֲזוֹק, לְאֵה מִמַּעֲשֵׂיהָ
 הֵרָא שׁוֹנִים. וְשֵׁם הַקְּטָנָה
 רַחֵל, כְּדָקְאֲמָרָן, וְלֹא כְמוֹת
 שְׁהָיוּ בְּרָא שׁוֹנָה.

אָמַר רַבִּי אַחָא בַר יַעֲקֹב,
 הָא תְּחִי, מַה כְּתִיב, וַיַּעֲתֵר
 יִצְחָק לְה' לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ כִּי
 עָקְרָה הִיא. אָמַר רַבִּי אַחָא
 מִפְּנֵי מָה הִיא עָקְרָה, מִפְּנֵי
 שִׁיּוּצַר הָרַע אֵינּוּ נִמְצָא בְּכַחוֹ
 בְּעוֹלָם, וְעַל כֵּן אֵין נִמְצָא
 פְּרִיָּה וּרְבִיָּה זֹולְתֵי בַתְּפִלָּה,
 מַה כְּתִיב, וַיַּעֲתֵר לוֹ ה'
 וַתֵּהָר רַבְּקָה אִשְׁתּוֹ. בֵּינָן
 שְׁמַתְעוֹרֵר יֵצֵר הָרַע, נִמְצָא
 פְּרִיָּה וּרְבִיָּה.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אִם כֵּן מַה
 הִפְרֵשׁ בֵּין הָעוֹלָם הַזֶּה
 לְאוֹתוֹ הַזְּמַן, וְעוֹד דְּהָא קָרָא
 קָאֲמַר דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

תָּא תְּחִי, אַבְרָהָם לָא צִלִּי
 קָמִי קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 דִּיתֵן לִיָּה בְּנִין, אִף עַל גַּב
 דְּשָׂרָה עָקְרָה הוּת. וְאִי
 תִּימָא, הָא כְּתִיב, (בראשית טו)

הֵן לִי לֹא נָתַתָּ זָרַע, הֵהוּא
 לָא בְּגִין צְלוֹתָא הוּה (נ"א הוּוּא

לָא בְּעֵי בְּנִין) אֶלָּא כְּמָאן
 דְּמִשְׁתַּעֵי קָמִי מְרִיָּה. אֲבָל
 יִצְחָק צִלִּי עַל אִתְתִּיָּה, בְּגִין
 דְּהָא אִיהוּ הוּה יָדַע דְּלֹא
 אִיהוּ עָקֵר אֶלָּא אִתְתִּיָּה,
 דִּיִּצְחָק הוּה יָדַע בְּרֹזָא
 דְּחֻכְמָתָא, דִּיֵּעֻקֵב זְמִין
 לְמִיפְק מִנִּיָּה בַתְּרִיסַר
 שְׁבַטִין, אֲבָל לָא יָדַע אִי
 בְּהָאִי אִתְתָּא אִי בְּאַחֲרָא,
 וְעַל דָּא לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ וְלֹא
 לְנֹכַח רַבְּקָה.

אָמַר הֵהוּא רַבִּיא בְּרִיָּה
 דְּרַבִּי יְהוּדָה, אִי הָכִי

עֲבִיד. אָמַר רַבִּי אֲחָא, כִּף
הוּא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא
אַתְעַר לִיה לְהוּא עֲנִינָא
דְּצָרִיד לְזוּנָא, וְלֹא לְכָל
שְׁעָתָא דִּיהָא תְּדִיר עִם בַּר
נִשׁ כְּמוֹ כְּעָן, דְּאִיהוּ אֲשַׁתְּבַח
תְּדִיר וְחֲטָאן בִּיה בְּנֵי נָשָׂא,
אֲלֵא לְהוּא זוּנָא בְּלַחֲדוּי,
וְאַתְעָרוּתָא תְּהִיא,

אַתְעָרוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיד
הוּא לִיהוּי, הֲדָא הוּא
דְּכִתְיב, (יחזקאל לו) וְהִסִּירוּתִי
אֶת לֵב הָאֲבֹן מִבְּשָׂרְכֶם
וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב בָּשָׂר. מֵהוּ
לֵב בָּשָׂר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
לֵב לְהוֹצִיא בָּשָׂר וְלֹא לְדַבֵּר
אַחַר.

רַבִּי יִצְחָק בְּרַבִּי יוֹסִי הָוָה
אֲתִי מִקְפּוֹטְקִיא לְלוּד, פְּנַע
בִּיה רַבִּי יְהוּדָה. אָמַר לִיה
רַבִּי יִצְחָק, תֵּאמַר דְּחִבְרָנָא
חֲפִימִי מִתְּנִיתָא אֲתַעְרוּ
לְהֵא עֲנִינָא, דִּיעַר הָרַע
יִתְנַשִּׁי מִן עֲלָמָא בַר תְּהִיא
שְׁעָתָא לְזוּנָא. אָמַר לִיה,

אֲמַאי לָא רַחִים לִיה יִצְחָק
לִיעֲקֹב כָּל כִּף כְּמוֹ לְעֵשׂו,
הוֹאִיל וְהָוָה יָדַע דְּזַמִּין אִיהוּ
לְקַיָּמָא מַנְיָה תְּרִיסַר
שְׁבַטִין. אָמַר לִיה שְׁפִיר
קְאֻמְרַתְּ, אֲלֵא כָּל זִינָא
רַחִים לִיה לְזִינְיָה וְאַתְמַשִּׁיךְ
וְאָזִיל זִינָא בְּתַר זִינְיָה.

תָּא חֲזִי, עֵשׂו נִפְק סוּמָק
כְּמָה דְּכִתְיב, (בראשית סד)
וַיֵּצֵא הָרֵאשׁוֹן אֲדָמוֹנִי כְּלוֹ
וְגו', וְאִיהוּ זִינָא דִּיצְחָק
דְּאִיהוּ דִּינָא קְשִׁיא
דְּלְעִילָא, וְנִפְק מַנְיָה עֵשׂו,
דִּינָא קְשִׁיא לְתַתָּא דְּדַמְיָא
לְזִינְיָה, וְכָל זִינָא אָזִיל
לְזִינְיָה, וְעַל דָּא רַחִים לִיה
לְעֵשׂו יִתִּיר מִיעֲקֹב כְּמָה
דְּכִתְיב, (בראשית סד) וַיֵּאָהֵב
יִצְחָק אֶת עֵשׂו כִּי צִיד בְּפִיו.
כְּתִיב הֲכֹא כִּי צִיד בְּפִיו,

חַיִּיךְ הָכִי אֶצְטְרִיךְ יַעַר הָרַע
 לְעוֹלָם כַּמְטָרָא לְעוֹלָם,
 דְּאֵלְמִלָּא יַעַר הָרַע, חֲדוּתָא
 דְּשִׁמְעָתָא לֹא לִיְהוּי, אֲבָל
 לֹא מְנוּלָה בְּקַדְמִיתָא
 לְמַחְטֵי בֵּיהּ. הֵדָא הוּא
 דְּכַתִּיב, (ישעיה יא) לֹא יֵרְעוּ
 וְלֹא יִשְׁחִיתוּ בְּכֹל הַר קְדוֹשִׁי
 וְגו'. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הוּא
 לְבָא דְּמְדוּרִיהּ דִּי יַעַר הָרַע
 בֵּיהּ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר,
 לְבָא טָבָא, בְּנִינָא דְּגוּפָא
 וְנִשְׁמָתָא, וּבְגִין כַּד כַּתִּיב
 (דברים ז) וְאֶהְבֶּתְ אֶת ה'
 אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל לְבַבְךָ דִּהוּא
 עֲקָרָא דְּכָלָא.

כַּד אָתָּא רַב כַּהֲנָא אָמַר,
 הָכִי אָמְרִין מְשִׁמְיְהוֹן דְּמֵאֲרִי
 מִתְנִיתָא, תְּרִי בְּנִינִין
 דְּגוּפָא אֵינֹן, כַּבְּדָא וְלְבָא.
 דְּאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר רַבִּי
 יְהוּדָה, כַּבְּדָא וְלְבָא אֵינֹן
 מְנַהֲגֵי גוּפָא בְּכֹל סְטְרֵי
 אֲבָרוּי, מְנַהֲגָא דְּרִישָׁא
 מוֹחָא. אֲבָל דְּגוּפָא אֵינֹן

וְכַתִּיב הָתָם (בראשית י) עַל כֵּן
 יֹאמַר כְּנִמְרֹד גְּבוּר צִיד לְפָנָי
 יי.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כַּתִּיב,
 (בראשית כה) וַיִּתְרַצְצוּ
 הַבָּנִים בְּקִרְבָּה וַתֹּאמֶר אִם
 כֵּן לָמָּה זֶה אֲנֹכִי וַתִּלְךְ
 לְדַרְשׁ אֶת יי, לְאֵן אֶתֶר
 אֲזַלְת. לְבִי מְדַרְשָׁא דְּשֵׁם
 וְעֵבֶר. וַיִּתְרַצְצוּ הַבָּנִים
 בְּקִרְבָּה, דְּתַמְן הָוָה הָהוּא
 רָשַׁע דְּעֵשׂוּ אֲגַח קִרְבָּא בֵּיהּ
 בִּיעֵקֵב. וַיִּתְרַצְצוּ, אֶתְבְּרוּ
 כְּמָה דְּאֲמַרִּינֵן, רָצִץ אֶת
 מוֹחוֹ. אֶתְבְּרוּ דָּא עִם דָּא
 וְאֶתְפְּלְגוּ. תָּא חֲזִי, דָּא
 סְטָרָא דְּרוּכְב נָחֵשׁ, וְדָא
 סְטָרָא דְּרוּכְב עַל פְּרֻסְיָא
 שְׁלִימָתָא קְדִישָׁא בְּסְטָרָא
 דְּשִׁמְשָׁא, לְשִׁמְשָׁא (דף קל"ח ע"א)
 בְּסִיְהָרָא.

תְּרִין וְקַדְמָאָה הוּא כְּבָדָא,
תְּנִינָא לְבָא. וְהֵינְנוּ דְכְּתִיב
בְּפִרְשָׁתָא, (בראשית כח)
וַיִּתְרוּצְצוּ הַבָּנִים בְּקִרְבָּהּ,
אֲלֵין תְּרִין בְּנֵינֵי דְגוּפָא.

מֵאי טַעמָא וַיִּתְרוּצְצוּ. מִשּׁוּם
דְּלְבָא (אֲתַעְרוּ) אֲתַנְשֵׁי מְנִיָּה
יֵצֵר הָרַע. וַיִּתְרוּצְצוּ, (שְׁאֵלוּ)
וַיִּשְׁלְיוּ מִכְּפֵי לֵיהּ. אֲלָא אָמַר
רַב הוּנָא, וַיִּתְרוּצְצוּ וַיִּשְׁכְּרוּ,
כְּלוּמַר נִשְׁכַּר פָּחַם וְחִילָם.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הַגּוֹף מֵהוּ
אוֹמֵר, אִם כֵּן לָמָּה זֶה אֲנֹכִי
וְלָמָּה נִבְרָאתִי. מִיָּד (בראשית
כח) וַתִּלְךְ לְדָרֶשׁ אֶת ה'.

(בראשית כח) וַיֹּאמֶר ה' לָהּ שְׁנֵי
גוֹיִם בְּבִטְנָךְ וּשְׁנֵי לְאֻמִּים
וְגו'. אֵלּוּ הַשְּׁנֵי גַאִים הַכְּבֵד
וְהַלֵּב. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, הַמּוֹחַ
וְהַלֵּב. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר,
הַמּוֹחַ אֵין בְּכֹלֵל זֶה, מִשְׁמַע
דְּכְתִיב בְּבִטְנָךְ, וְהַמּוֹחַ אֵין
בְּבִטֶן אֲלָא בְּרֵאשׁ. וּשְׁנֵי
לְאֻמִּים מִמַּעַיְד וְגו', וְרַב
יַעֲבֹד צְעִיר זֶהוּ הַכְּבֵד
שֶׁהוּא רַב וְגָדוֹל, וְהוּא

וְתָא חֲזִי, בְּגִין דְּאֲתַמְשֵׁךְ
עָשׂו אַבְתְּרִיָּה דֵּההוּא
נַחֲשׁ, אֲזִיל עֵמִיָּה יַעֲקֹב
בְּעַקִּימָא, כְּנַחֲשׁ דְּאִיהוּ
חַפִּים, וְאִיהוּ אֲזִיל בְּעַקִּימוּ,
כְּמָה דְּאֲתָ אָמַר, (בראשית ג)
וְהַנַּחֲשׁ הָיָה עָרוֹם וְגו',
חַפִּים. וְעוֹבְדוֹי דֵּיַעֲקֹב
לְגַבִּיָּה הָווּ לֵיהּ כְּנַחֲשׁ, וְהָכִי
אַצְטְרִיךְ לֵיהּ, בְּגִין
לְאַמְשַׁכָּא לֵיהּ לַעֲשׂו בְּתִרְיָה
דֵּההוּא נַחֲשׁ, וַיִּתְפַּרֵּשׁ מְנִיָּה,
וְלֹא יְהִי לֵיהּ חוּלְקָא עֵמִיָּה
בְּעַלְמָא דִּין וּבְעַלְמָא דְּאֲתִי.
וְתַנִּינָן, בָּא לְהַרְגֵדָּה, אַקְדִּים
אַנְתָּ וְקַטְלִיָּה. כְּתִיב, בְּבִטֶן
עַקֵּב אֶת אָחִיו דְּאִשְׁרֵי לֵיהּ
לְתַתָּא, בְּהַהוּא עַקֵּב, הָדָא
הוּא דְּכְתִיב, (בראשית כח) וַיְדוּ
אוֹחוֹת בְּעַקֵּב עָשׂו, דִּשְׁוִי
יְדוּי עַל הַהוּא עַקֵּב לְאַכְפִּיָּא
לֵיהּ.

מִשְׁמֵשׁ לִפְנֵי הַלֵּב. דָּאִמַר
 רַבִּי יְהוּדָה, הַכְּבֵד קוֹלֵט
 הַדָּם וּמִשְׁמֵשׁ בּוֹ לִפְנֵי הַלֵּב.
 (בראשית כה) וַיֵּצֵא הָרֵאשׁוֹן
 אֲדָמוֹנִי. אָמַר רַב פְּהֵנָא,
 הַכְּבֵד הוּא הָרֵאשׁוֹן וְהוּא
 אֲדָמוֹנִי. לָמָּה הוּא אֲדָמוֹנִי,
 עַל שְׂבוּלַע אֶת הַדָּם תַּחֲלֶה.
 רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, לָמָּה
 נִקְרָא שְׁמוֹ רֵאשׁוֹן, עַל שֶׁהוּא
 רֵאשׁוֹן לְבִלּוּעַ הַדָּם מִכָּל
 הַמֵּאֲכָל, וְהוּא רֵאשׁוֹן לְדָם
 אֲבָל לֹא לִיצִירָה. וּבִמְאֵן
 נּוֹקִים וְרַב יַעֲבֹד צָעִיר, עַל
 שֶׁהוּא רַב וְגֵדוֹל בְּשַׁעֲרוֹ מִן
 הַלֵּב וְהוּא עוֹבֵד לְלֵב.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, לָמָּה אֶתָּא
 פְּרֻשַׁתָּא דָּא, אֵלֶּא לְאַחֲזָאָה
 לְבִנְי עֵלְמָא דְאָף עַל גַּב
 דְּהֵיִיא שְׁלִימוֹתָא לִיהוּי
 בְּאַרְעָא, אֲרַחֲיָה וְטַבְעִיָּה
 דְּעֵלְמָא לָא אֲשַׁתַּנִּי. רַבִּי
 יִיסָא אָמַר בֵּא וְרֵאָה הַכְּבֵד
 הוּא הַצֵּד צִיד וְהוּא צִיד
 בְּפִיּוֹ, וְהַלֵּב הוּא הַחוֹשֵׁב
 וְהוּא (בראשית כה) יוֹשֵׁב אֲהָלִים

דְּבַר אַחַר וַיְדוּ אוֹחֹזֹת,
 דָּלָא יְכִיל לְמִיפַק
 מִנִּיהַּ מִכָּל וְכָל, אֵלֶּא וַיְדוּ
 אוֹחֹזֹת בְּעֵקֶב יַעֲשׂוּ דָּא
 סִיְהָרָא, דְּאֶתְכַסֵּיָא נְהוֹרָא
 בְּגִין יַעֲקֹב דְּיַעֲשׂוּ, וְעַל דָּא
 אֲצַטְרִיךְ לִיהַּ לְמִיְהוּדָה עֲמִיָּה
 בְּחֻכְמַתָּא, בְּגִין לְדַחֲיָא לִיהַּ
 לְתַתָּא וַיִּתְדַבֵּק בְּאַתְרֵיהַּ.

(בראשית כה) וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב.
 קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 קָרִי לִיהַּ יַעֲקֹב וְדָאִי. תָּא
 חֲזִי, כְּתִיב, (בראשית כז) הָכִי
 קָרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב, נִקְרָא שְׁמוֹ
 לָא כְּתִיב, אֵלֶּא קָרָא שְׁמוֹ.
 וַיַּעֲקֹבֵנִי, וְדָאִי חָמָא לִיהַּ
 קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּהָא
 הֵהוּא חוּיָא קִדְמָאָה אִיהוּ
 חַפִּים לְאַבְאָשָׁא, פִּיּוֹן דְּאֶתָּא
 יַעֲקֹב, אָמַר הָא וְדָאִי חַפִּים
 לְקַבְּלֵיהַּ, וּבְגִין כֶּךָ קָרָא לִיהַּ
 יַעֲקֹב.

הָדָא הוּא דְכְּתִיב (בראשית כח)
וַיִּזְד יַעֲקֹב נְזִיד. חוֹשֵׁב
מִחֲשָׁבוֹת, נוֹשֵׂא וְנוֹתֵן
בַּתּוֹרָה.

וַיִּזְד יַעֲקֹב נְזִיד. רַבִּי בַּא
בְּשֵׁם רַבִּי אַחָא אָמַר, לְעוֹלָם
טַבְּעוּ שֶׁל עוֹלָם אֵינּוּ
מִשְׁתַּנֵּה, בַּא וְרֵאָה, מַה
כְּתִיב, וַיִּזְד יַעֲקֹב נְזִיד, כְּמָה
דְּאֵת אָמַר אֲשֶׁר זָדוּ עֲלֵיהֶם
וְתַרְגּוּמוֹ דְּחֲשִׁיבּוּ. כְּלוּמַר
הַלֵּב חוֹשֵׁב וּמְהַרְהֵר בַּתּוֹרָה
בִּידְעָת בּוֹרְאוֹ. מַה כְּתִיב,
וַיָּבֹא עֲשׂו מִן הַשָּׂדֶה. וְהוּא
עֵיִף. הַכְּבֵד שְׂדֵרְךָ טַבְּעוּ
לְעֵאֵת וְלַצּוּד צִיד בְּפִי
לְבַלּוֹעַ וְאֵינּוּ מוֹעֵא, נִקְרָא
עֵיִף. וְהוּא אוֹמֵר לֵלֵב, עַד
שְׂאֵתָה מְהַרְהֵר בְּדְבָרִים
אֵלוּ בְּדְבָרֵי תוֹרָה, הֲרֵהֵר
בְּאֲכִילָה וּבִשְׁתִּיָּה לְקַיִּים
גּוֹפֵד. הָדָא הוּא דְכְּתִיב,
וַיֹּאמֶר עֲשׂו אֵל יַעֲקֹב
הֲלַעֲטִנִי נָא מִן הָאָדָם
הָאָדָם הַזֶּה, כִּי בֵן דְּרַבִּי

הָא (ק"ב ע"א) אוֹקִימָנָא בְּכָל
אַתֵּר, וַיִּקְרָא סְתָם הָאִי
הוּא דְרַגָּא בַּתְרָאָה, כְּמָה
דְכְּתִיב, (ויקרא א) וַיִּקְרָא אֶל
מֹשֶׁה וְגו'. וְהֵכָא וַיִּקְרָא שְׁמוֹ
יַעֲקֹב, בְּכָל אֵתֵר שְׁמִיָּה לָא
אַקְרִי (ד"א ל"ג אָלָא) עַל יְדָא
דְּבֵר נָשׁ. בְּאַתֵּר אַחְרָא מַה
כְּתִיב, (בראשית לג) וַיִּקְרָא לוֹ
אֵל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא קָרָא לִיָּה לְיַעֲקֹב
אֵל. אָמַר לִיָּה, אָנָּא אֱלֹהָא
בְּעֵלָאִי וְאַנְתָּ אֱלֹהָא בְּתַתָּאִי.
וְתָא חֲזִי, יַעֲקֹב הָוָה יַדְע
דְּעֲשׂו הָוָה לִיָּה
לְאַתְדְּבַקָא בְּהָהוּא חוּיָא
עֲקִימָא, וְעַל דָּא בְּכָל
עוֹבְדוּי אַתְמִשִּׁיךְ עֲלִיָּה
כְּחוּיָא עֲקִימָא אַחְרָא, (דף קל"ח ע"ב)
בְּחֻכְמַתָּא בְּעֲקִימוּ, וְהֵכִי
אַצְטְרִיךְ. וְאַתְיָא דָּא, כִּי

לְבַלֹּעַ הַדָּם וּלְשַׁגֵּר לְשֹׁאֵר
 הַיֵּאֲבָרִים. כִּי עֵיַף אֲנֹכִי,
 בָּלֹא אֲכִילָה וּשְׂתִיָּה. וְהַלֵּב
 אֹמֵר, תֵּן לִי הָרֵאשׁוֹן
 וְהַמּוֹבְחָר מִכָּל מָה שֶׁתִּבְלַע,
 תֵּן לִי בְכוֹרְתֶךָ, הֲדָא הוּא
 דְכָתִיב, (בראשית ס"ה) מְכָרָה
 כִּיּוֹם אֶת בְּכוֹרְתֶךָ לִי,
 קוֹנְמִיתָא דְתַאֲיָבָא. עַד
 שֶׁהַלֵּב מְהַרְהַר וְחוֹשֵׁב
 בְּמֵאֲכָל, בּוֹלֵעַ הַפֶּבֶד.
 דְּאֶלְמְלִי הוּא כְּסוּפָא
 וְהַרְהוּרָא דְלִבָּא בְּמֵאֲכָל,
 לֹא יוֹכְלוּ הַפֶּבֶד וְהַיֵּאֲבָרִים
 לְבַלֹּעַ דְּאָמַר רַבִּי יוֹסִי, כֵּן
 דִּרְךָ הָעֲבָדִים, שְׂאִינָם
 אוֹכְלִים עַד שֶׁהָאֲדוֹן אוֹכֵל.
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּתִיב לְאַחַר
 כֵּן, (בראשית ס"ה) וַיַּעֲקֹב נָתַן
 לַעֲשׂוֹ לֶחֶם וּנְזִיד עֲדָשִׁים.
 מִהוּ עֲדָשִׁים, סְגֻלַּתְּלִין
 כְּגֻלְגֻלְתָּא, וְגֻלְגֻלָּא סְבִיב
 בְּעֵלְמָא. כְּלוּמַר, דְּלֹא
 אֲתִנְשִׁי מֵאַרְחִיָּה. כִּדְּ הוּא
 בַּר נֶשֶׁךְ, בְּהַהוּא זְמַנָּא אָף עַל

הָא דְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מֵאִי
 דְכָתִיב, (בראשית א) וַיִּבְרָא
 אֱלֹהִים אֶת הַתְּנִינִים
 הַגְּדוֹלִים, דָּא יַעֲקֹב וַעֲשׂוֹ.
 (בראשית א) וְאֶת כָּל נֶפֶשׁ הַחַיָּה
 הָרוּמְשָׁת, אֵלֶיךָ שֹׁאֵר דְּרַגִּין
 דְּבִינֵייהוּ, וְדַאי אֲתַעֲבִיד
 יַעֲקֹב חַפִּים לְקַבְּלִיהָ דְּהָהוּא
 חוּיָא אַחֲרָא וְהָכִי אֲצַטְרִיךְ.
 וּבְגִין כִּדְּ בְּכָל יִרְחָא וְיִרְחָא
 חַד שְׁעִיר, בְּגִין
 לְאַמְשָׁכָא לִיָּה לְאַתְרִיהָ
 וַיִּתְּפֹרֵשׁ מִן סִיְהָרָא. וְכֵן
 בְּיוֹמֵי דְכַפּוּרֵי לְאַקְרָבָא
 הוּא שְׁעִיר, וְדָא בְּחַכְמָה
 לְשִׁלְטָאָה עֲלֵיהָ וְלֹא יִכִּיל
 לְאַבְאָשָׁא, דְכָתִיב, (ויקרא טז)
 וְנִשָּׂא הַשְּׁעִיר עָלָיו אֶת כָּל
 עֲוֹנוֹתֶיךָ אֶל אֶרֶץ גִּזְרָה,
 וְאוֹקְמוּהָ דְדָא עֲשׂוֹ דְאִתְּהוּ
 שְׁעִיר, וְכֹלָא בְּחַכְמָה

גַּב דְּכָל הַהוּא טִיבוּ וַיִּקַּר
וּשְׁלִימוֹתָא לַיהוִי, אֲרַחֲיָה
דְּעֵלְמָא לְמִיכַל וּלְמִשְׁתֵּי לָא
יִתְנַשֵּׂי.

מִתְנַתִּינִין, תְּנִין אַרְבַּע רוּחוֹת
הָעוֹלָם מִנְשָׁבִין, וְעֵתִיד
קוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא לְהַתְעוֹרֵר
רוּחַ אֶחָד לְקַיִים הַגּוֹף,
שְׂיָהָא כְּלוּל מְדֵי רוּחוֹת.
הָדָא הוּא דְכְּתִיב (יחזקאל לו)
מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בָּאִי הָרוּחַ.
בְּאַרְבַּע לָא כְּתִיב אֱלֹא
מֵאַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם,
שְׂיָהָא כְּלוּל מֵאַרְבַּעֲתָם.
וְתַאנָּא, אוֹתוֹ הָרוּחַ הוּא רוּחַ
הַמּוֹלִיד, הוּא הָרוּחַ הָאוֹכֵל
וְשׁוֹתָהּ. וְאִין בֵּין הָעוֹלָם הַזֶּה
לְיִמּוֹת הַמְּשִׁיחַ, אֱלֹא שְׁעִבּוּד
מְלַכְיוֹת בְּלָבָד. וְאִין בֵּין
עוֹלָם הַזֶּה, לְתַחֲיִית הַמַּתִּים
אֱלֹא נְקִיּוֹת וְהַשְּׁנַת יְדִיעָה.
רַב נְחֻמָּן אָמַר וְאַרְיִכוֹת
יָמִים.

אָמַר רַב יוֹסֵף וְכִי יָמוּת
הַמְּשִׁיחַ וְתַחֲיִית הַמַּתִּים לְאוֹ

וּבְרַמָּאוֹת לְגַבִּיָּהּ. מֵאִי
טַעְמָא, מִשּׁוּם דְּכְּתִיב, (תהלים
יח) וְעַם עֲקֹשׁ תִּתְּפֹתֵל, בְּגִין
דְּאִיהוּ חוּיָא בִּישָׂא, עֲקִים
רוּחָא, חֲכִים לְאַבְאָשָׂא,
אַסְטִי לְעֵילָא וְאַסְטִי לְתַתָּא.
וּבְגִין כֶּךָ, יִשְׂרָאֵל מְקַדְמִין
וְחַכְמִין לִיהַּ בְּחַכְמָה,
בְּעֲקִימוּ, בְּגִין דְּלֹא יִכִּיל
לְאַבְאָשָׂא וּלְשִׁלְטָאָה. וְעַל
דָּא יַעֲקֹב דְּאִיהוּ בְּרוּזָא
דְּמַהִימְנוֹתָא, כָּל עוֹבְדוּי
לְגַבִּי דַּעֲשׂוּ בְּגִין דְּלֹא יִהֵב
דּוּכְתָא לִיהַּ לְהַהוּא חוּיָא,
לְסַבְּא מְקַדְשָׂא. וְלֹא יִקְרִיב
לְגַבִּיָּהּ, וְלֹא יִשְׁלוּט בְּעֵלְמָא.
וְעַל דָּא לָא אֲצַטְרִיךְ לִיהַּ
לְאַבְרָהָם לְאַתְנַהֲגָא
בְּעוֹקְמָא, וְלֹא לְיִצְחָק, בְּגִין
דַּעֲשׂוּ דְּאִיהוּ סְטְרָא דְּהַהוּא
חוּיָא, עַד לָא אַתָּא לְעֵלְמָא.

חַד הוּא. אָמַר לִיה, לֹא.
 דִּתְנִן, בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קוֹדֵם
 לְקַבּוּץ גְּלוּיֹת, קַבּוּץ גְּלוּיֹת,
 קוֹדֵם לְתַחֲיִית הַמֵּתִים,
 וְתַחֲיִית הַמֵּתִים הוּא אַחֲרוֹן
 שֶׁבְכָלָם. מִנָּא לָן, דְּכַתִּיב
 (תהלים קמז) בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם ה'ִ
 נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יִכְנֵם הַרּוֹפֵא
 לְשִׁבּוּרֵי לֵב וּמַחֲבֵשׁ
 לְעַצְבוֹתָם. זֹה הִיא תַּחֲיִית
 הַמֵּתִים, שֶׁהִיא הַרְפּוּאָה
 לְשִׁבּוּרֵי לֵב עַל מַתִּיהֶם.
 בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם תַּחֲלָה,
 וְאַחֲרָיו נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יִכְנֵם,
 וְהַרּוֹפֵא לְשִׁבּוּרֵי לֵב אַחֲרוֹן
 עַל הַבַּל.

תְּנִן, מ' שָׁנָה קוֹדֵם הַקַּבּוּץ
 גְּלוּיֹת לְתַחֲיִית הַמֵּתִים,
 כְּדֹאמְרִינָן וַיְהִי יִצְחָק בֶּן
 אַרְבָּעִים שָׁנָה. הָאִי מ' שָׁנָה,
 מֵאִי עֲבִידֵתֵיהוּ. אָמַר רַב
 כְּהֵנָּה אָמַר רַבִּי בְרוּקַא,
 מִקַּבּוּץ גְּלוּיֹת עַד תַּחֲיִית
 הַמֵּתִים, כְּפָה צָרוֹת, כְּפָה
 מִלְחָמוֹת יִתְעוֹרְרוּ עַל

אָבֶל יַעֲקֹב, דְּאִיהוּ מֵאֲרִיָּה
 (כ"א ע"ב) דְּבֵיתָא, אִיבְעֵי לִיה
 לְקַיִימָא לְקַבְּלִיה דִּיהוּא
 חוּיָא, דְּלֹא יְהִיב לִיה
 שְׁלִטְנוֹתָא כָּלֵל לְסַאבָא בִּי
 מִקְדָּשָׁא דִּיעֲקֹב. וְעַל דָּא
 אֶצְטְרִיךְ לִיעֲקֹב יִתִּיר מִכָּל
 בְּנֵי עַלְמָא. וּבְגִין כֹּךְ יִשְׂרָאֵל
 קִדְּיִשִׁין אַתְּבְּרִירוּ חוּלְק
 עַדְבִּיָּה דִּיקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 דְּכַתִּיב, (דברים לב) כִּי חֵלַק יִי
 עֲמוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל גַּחֲלָתוֹ.

(בראשית כד) וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים.
 סְטָרָא דְאַבְרָהָם גָּרִים
 לֹון לְאַתְגַּדְּלָא וְזוֹכוֹתִיה סִייע
 לֹון, הוּא הָוָה מְחַנֵּךְ לֹון
 בְּמַצּוֹת, דְּכַתִּיב, (בראשית יח) כִּי
 יִדְעָתִיו לְמַעַן אֲשֶׁר יִצְוֶה אֶת
 בְּנָיו וְגו', לְאַסְגָּאָה יַעֲקֹב
 וְעֲשׂוֹ. (בראשית כד) וַיִּגְדְּלוּ
 הַנְּעָרִים וַיְהִי עֲשׂוֹ אִישׁ יוֹדֵעַ